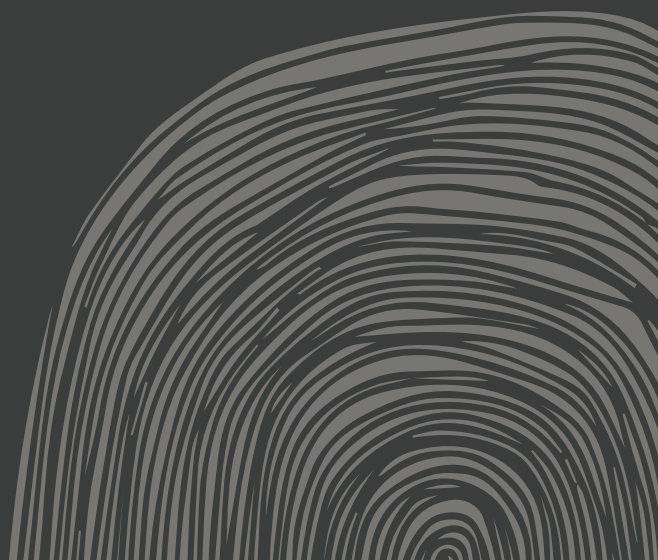

tegn

indhold

FORORD	2
TEGN	4
SMÅ ØVELSER TIL AT KOMME I GANG	8
BLINDTEGNING	10
SKYGGETEGNING	12
HALVE SELVPORTRÆTTER	16
FÆLLES PORTRÆTTER	18
BLINDPORTRÆTTER	20
ABSTRAKTE PORTRÆTTER	22
PRIKBILLEDER	24
TEGN HVERDAGSTING	26
PIND DEN	28
MODELTEGNING	30
NATURSKILDRINGER	34
TAPEGRAFITTI	38
TEGN DIN FROKOST	40
STENÆDEREN	42
HAR DU NOGENSINDE SET?	44
TEGN MED KAFFE	46
BYEN	48
FÅ BESØG AF EN KUNSTNER	50

forord

Inspirationshæftet **tegn** er i al sin enkelhed en opfordring til at tegne.

Mennesker har altid tegnet: i sandet, på mure, i ler, mudder, jord og klippehuler, og hvor der ellers var mulighed for det. I dag begynder vi ofte at tegne som børn, men stopper med det igen, når vi bliver ældre – måske fordi vi ikke altid synes, vi er gode nok til at tegne?

tegn er tænkt som inspiration til at tegne i skolen – i alle fag – men også i fritiden og hjemme. **tegn** udleveres gratis i enkelte trykte udgaver, men også i digital form til billedkunstlærere i Aarhus Kommune i håbet om, at det kan inspirere og styrke lysten til at tegne hos både børn og voksne.

Med **tegn** ønsker vi desuden at sætte fokus på tegning som dannelsesredskab og som udtryksform i en moderne verden, hvor det digitale og det samlede udtryk fylder stadig mere i børn og unges liv. At tegne er en nonverbal udtryksform, som let kan aflæses af og kommunikeres til omverden. Det er en fin og enkel måde at formulere egne tanker på. Tegning er også sjovt, uanset hvor gammel du er – og i **tegn** får du enkle og sjove øvelser, som gør det lettere at gå i gang, uanset om du er begynder eller en øvet tegner.

I **tegn** kan forskellige teknikker og metoder trænes som fx skraveringsteknikker, iagttagelse, fantasi m.m. Til hver øvelse er der en kort tekst, en materialeliste og tegninger, der beskriver, hvordan du skal gribe det an.

*Enkelte opgaver er inspireret af en
bestemt kunstner, som krediteres
for inspirationen.*

2

3

Vi anbefaler, at du arbejder med skravering, materialekendskab og ikke mindst laver blindtegninger som indledning til de fleste af øvelserne.

Bagerst i **tegn** finder du links til de tilbud, du kan benytte i Aarhus Kommune, hvis du har lyst til at tegne mere. Du kan også hente god inspiration på kunstmuseer og kunstakademier, hos Landsforeningen Børn, Kunst og Billeder, på Aarhus Billed- og Medieskole og Børnekulturhuset m.fl.

tegn publiceres både til download og som trykt katalog. Alle er meget velkomne til at printe **tegn** og selv gå i gang. Find den printvenlige version her: boernekultur aarhus.dk/tegn

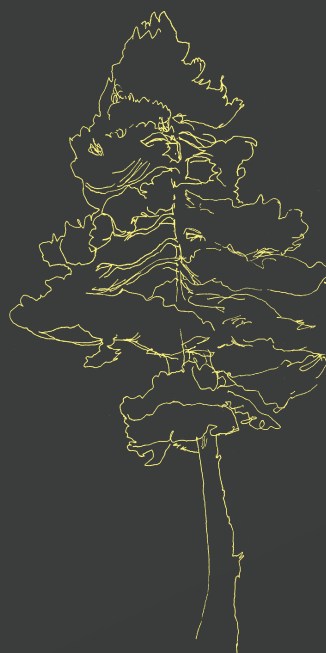
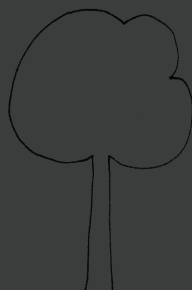
GOD FORNØJELSE!

Børnekulturhuset & ULF i Aarhus

Børnekulturhuset

UD & LÆR
AARHUS

tegn

Når du tegner efter noget, du ser på, så skal du først og fremmest bruge dine øjne. Du skal se på det, du tegner, og så skal du prøve at få din hånd til at tegne det, du ser.

Men måske vil du opleve, at selvom du gør dig rigtig meget umage, så er det svært at tegne efter noget, du ser på. Det er det, fordi du har en hjerne, der laver små enkle billeder af alting til dig. Når du fx ser et træ, så skal du ikke først til at tænke over, hvad det mon kan være, og om det er farligt – så ved du bare med det samme, at det er et træ. Og det er ret smart, når man skal vide sådan noget i en fart.

Det er bare ikke så smart, når du gerne vil tegne et træ, du ser på, og du opdager, at det ser helt anderledes ud end det enkle billede, din hjerne

har lavet til dig af et træ. Når du tror, at du ved, hvordan alting i verden ser ud, kan det være svært at stole på det, dine øjne faktisk ser.

Og måske bliver du lidt usikker, og så kan det være, at du hører en stemme i dit hovede, der siger, at du nok slet ikke dur til at tegne... for det kan jo ikke rigtig passe, det du ser. Den stemme skal du prøve at være ligeglad med.

I stedet skal du prøve at forestille dig, at du aldrig før har set det, du tegner og tænke: Hov, hvilken vej vender den dér? Eller: Hey, går det egentlig ikke opad her? Det bliver lettere, hvis du ser mest på det, du tegner og ikke så meget ned på dit papir, og hvis du øver dig i langsomt at lade din hånd følge de former, dine øjne ser. Se på det, du tegner og stol på det, du ser.

At forstå hvordan vores hjerne og vores sind fungerer og få metoder til at knække tegnekoden, er fundamentet for at bevare tegnelysten.

Vi skal lære at stole på det, vores øjne ser. Glemme alt det, vi tror, vi ved om, hvordan ting ser ud og i stedet være nysgerrige og undersøgende.

At tegne er først og fremmest en øvelse i nærvær. Det handler om at fjerne sig fra sit indre negative talespor, slippe kontrollen og alt det, man ved om, hvordan ting ser ud. At overgive sig.

Og så at **se**.

Tine Kaag Raun, billedkunstner & grafisk designer

Kig mest på det, du tegner og stol på det, du ser. Vær nysgerrig og undersøgende og prøv at glemme, hvad det egentlig er, du tegner.

4

5

Det er godt at være stille, mens du tegner, for ord 'tænder' for den del af hjernen, der har symboler for alting — og det vil vi gerne undgå, når vi tegner.

Natur

Skyggetegning

Fælles portrætter

Byen

Mønstre

Pind den

Omvendt tegning

Skravering

Hverdagsting

Kaffe

Iagttagelse

Fantasi

Abstrakte portrætter

Blindtegning

Prikker

Modeltegning

Tapegrafitti

Selvportrætter

20 ideer til hvad og hvordan du kan tegne

små øvelser til at komme i gang

SKRAVERING OG GRÅTONER

MATERIALER: Kande, bold, kop, blyanter i forskellige hårdheder og karduspapir. **TIDSRAMME:** 3-10 min.

PROCES: Lav en mætningsskala. Det er en skravering, der går fra det helt lyse til det absolut mørkeste. Prøv at tegne noget helt sort, noget gråt og noget næsten hvidt. Du kan ændre, hvor hårdt du trykker med blyanten, og afprøve forskellige blyanters hårdhed. Forstil dig en græsmark. Tegn den på mange forskellige måder med lange bølgende græsser, korte stubbe, græstuer og græs i forskellige plateauer.

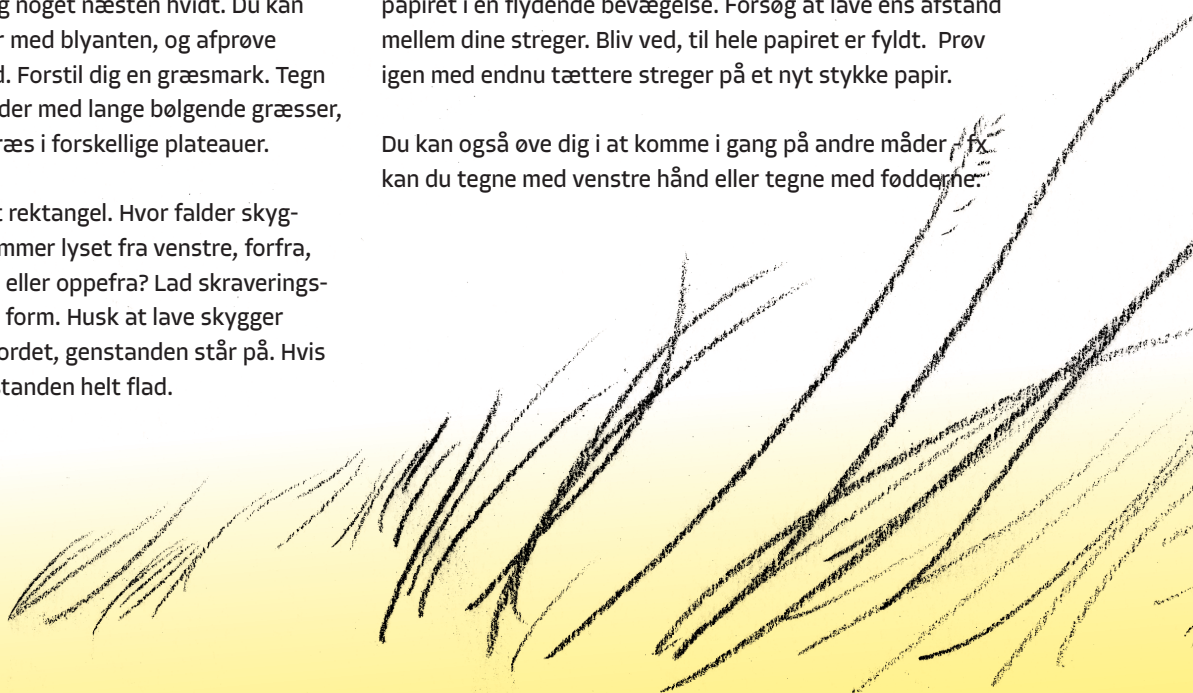
Tegn en firkant, en oval og et rektangel. Hvor falder skyggerne fra dem på bordet? Kommer lyset fra venstre, forfra, bagfra eller fra højre – nede- eller oppefra? Lad skraveringsstregerne følge genstandens form. Husk at lave skygger både på genstanden og på bordet, genstanden står på. Hvis skyggen mangler, bliver genstanden helt flad.

KICKSTART TEGNING

MATERIALER: Papir og blyant. **TIDSRAMME:** 3-10 min.

PROCES: Hvis du frygter det blanke papir, kan denne lette øvelse kickstarte tegningen. Tag et stykke papir og start fra oven med at sætte sorte streger – sæt dem vandret hen over papiret i en flydende bevægelse. Forsøg at lave ens afstand mellem dine streger. Bliv ved, til hele papiret er fyldt. Prøv igen med endnu tættere streger på et nyt stykke papir.

Du kan også øve dig i at komme i gang på andre måder – fx kan du tegne med venstre hånd eller tegne med fødderne.

Egenskygge: den skygge, som genstanden har på sig selv. Slagskygge: den skygge, som falder fra genstanden og ned på underlaget.

8

9

SANSETEGNING

MATERIALER: Noget spiseligt, fx vindruer, citron- eller appelsinskiver – eller en lille macaron. Papir og farveblyant, der matcher den ting, der skal spises. **TIDSRAMME:** 3-10 min.

PROCES: Med lukkede øjne tager du fx en vindrue. Du snuser til den spiselige genstand og mærker på den. Åbn nu øjnene og se på genstanden, snus til den igen, put den i munden og spis den. Tegn den nu med erindringen om dens smag og duft – med fokus på følelse og form.

TEGNEHISTORIER

MATERIALER: Sort tusch, hvidt papir eller hvid Poscatusch og sort karduspapir. **TIDSRAMME:** 3-10 min.

PROCES: Lyt til en historie, begynd at tegne samtidig. Start i et hjørne af papiret eller i midten og tegn dig frem. Start i det små og lav enkle små tegninger, så du kan følge med historien og har plads på papiret. Lyt og lad tuschen tegne næsten samtidigt med, at ordene kommer.

TOHÅNDSTEGNING

MATERIALER: To tuscher i forskellige farver, et spejl og karduspapir. **TIDSRAMME:** 3-10 min.

PROCES: Du får et spejl, to tuscher og et stykke papir. Se i spejlet og tegn konturerne af dit ansigt med de to tuscher samtidigt. Tegningen skal fylde hele papiret. Start i midten af panden og arbejd dig nedefter – husk hår, øjne, næse og mund. Du må gerne flytte tuschen, når ansigtets øjne, næse og mund skal tegnes, men hænderne skal hele tiden tegne samtidigt på papiret.

blind- tegning

MATERIALER: Blyanter og papir.

TIDSRAMME: 3-10 min.

Blindtegning eller myretegning er et fantastisk redskab til at få dig til at se frem for at forestille dig, hvordan en given ting ser ud. Inde i vores hjerne har vi billeder af alle ting, så vi nemt kan genkende dem. Men for at spare energi, forenkler vores hjerne billederne til symboler. Og det er de forenklede billeder, der forstyrrer os, når vi gerne vil tegne. For når vi tror, at vi ved, hvordan alting ser ud, kan vi ikke tegne det, vi faktisk ser.

PROCES: Princippet er, at du udelukkende kigger på motivet og ikke på papiret – og det kan der ske spændende ting og sager ved. Ikke mindst kan du blive en dygtig iagttagere og handle i nuet. Du tegner, mens du ser. Du lader langsomt blyanten vandre som en myre langs konturerne fx i et ansigt, langs et træ eller en anden genstands kant. Kig ikke på papiret, men se på motivet og få hvert et lille sving med.

Når du blevet fortrolig med at tegne blindtegning, kan du kigge ned på dit papir indimellem – men kun når du ikke tegner. Du må kigge ned for lige at orientere dig, når du skal flytte din pen fra et sted på papiret og til et andet. Men så snart, du har sat pennen ned igen for at tegne videre, må du igen kun kigge på det, du tegner.

10

11

Blindtegning er det bedste redskab til at skærpe din opmærksomhed, når du skal tegne noget, du ser. Brug det som opvarmning, når du går i gang med iagttagelsestegning.

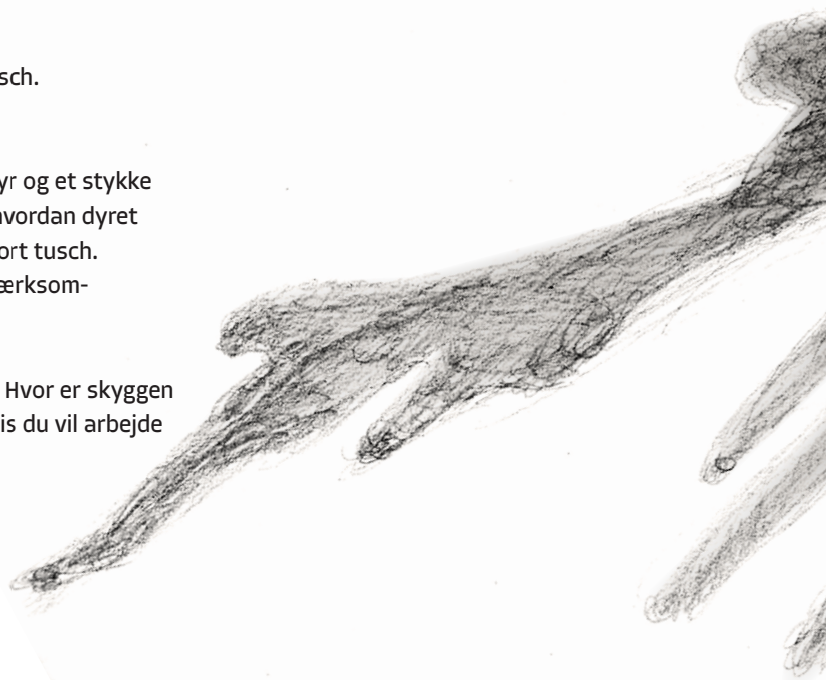
skygge- tegning

MATERIALER: Plastikdyr, papir, en blød blyant, kul, en sort tusch.

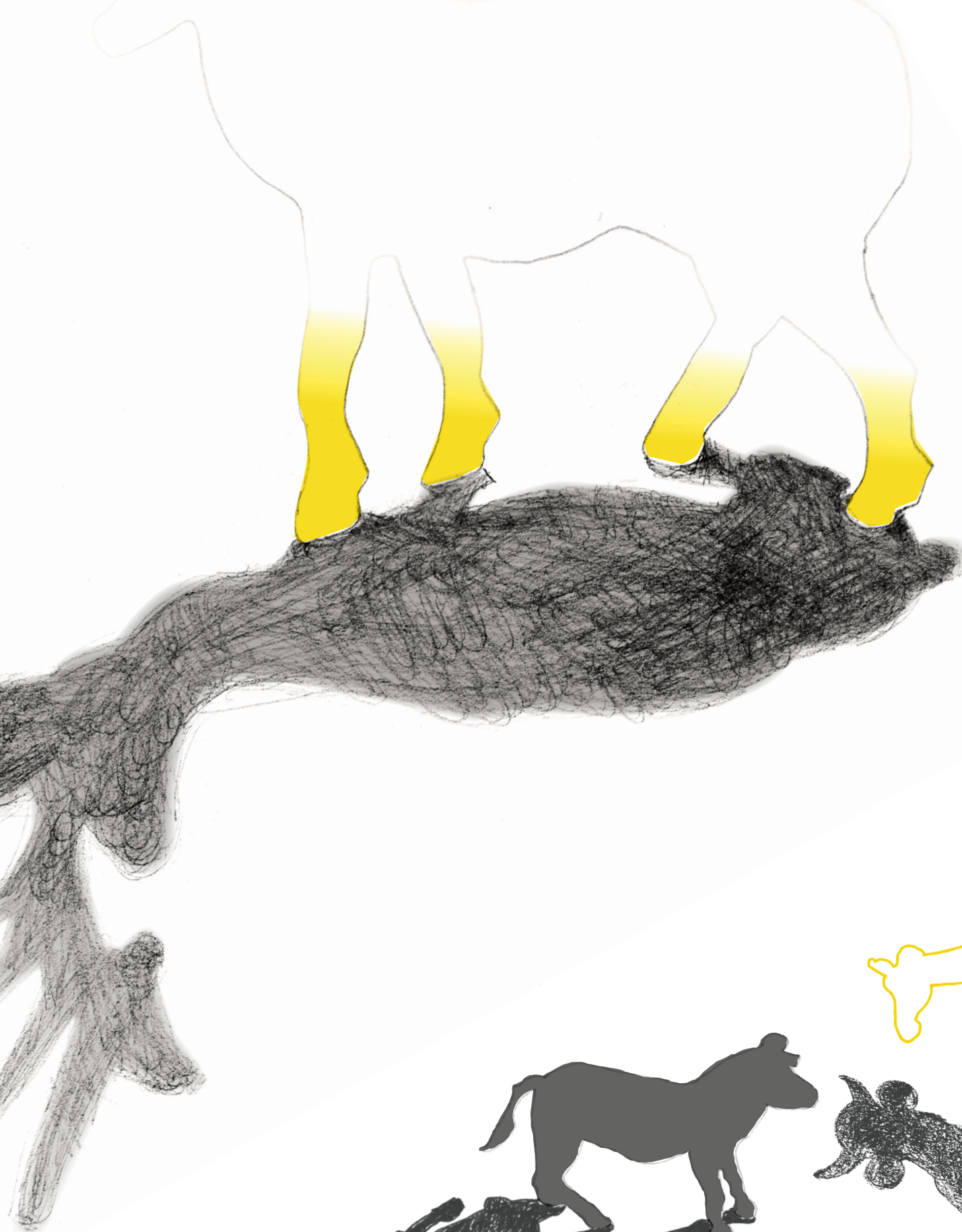
TIDSRAMME: 30 min.

PROCES: Du kan øve dig i at se skygger ved at tage et plastikdyr og et stykke papir og sætte det udenfor i sollyset eller under en elpære. Se, hvordan dyret kaster skygge på papiret og tegn efter skyggens streg med en sort tusch. Det er en let metode til at opdage en genstands form og få opmærksomhed på, hvordan alle ting har en slagskygge.

Læg mærke til de mange forskellige gråtoner, der er i en skygge. Hvor er skyggen lysest? Og hvor er den mørkest? Brug en blød blyant eller kul, hvis du vil arbejde med tonerne i skyggen.

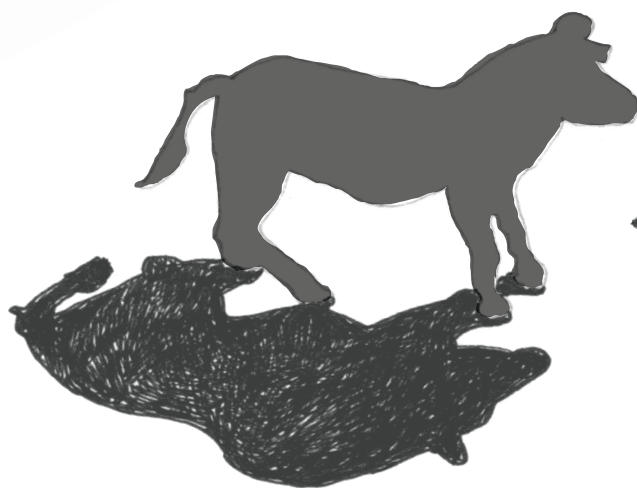

12

13

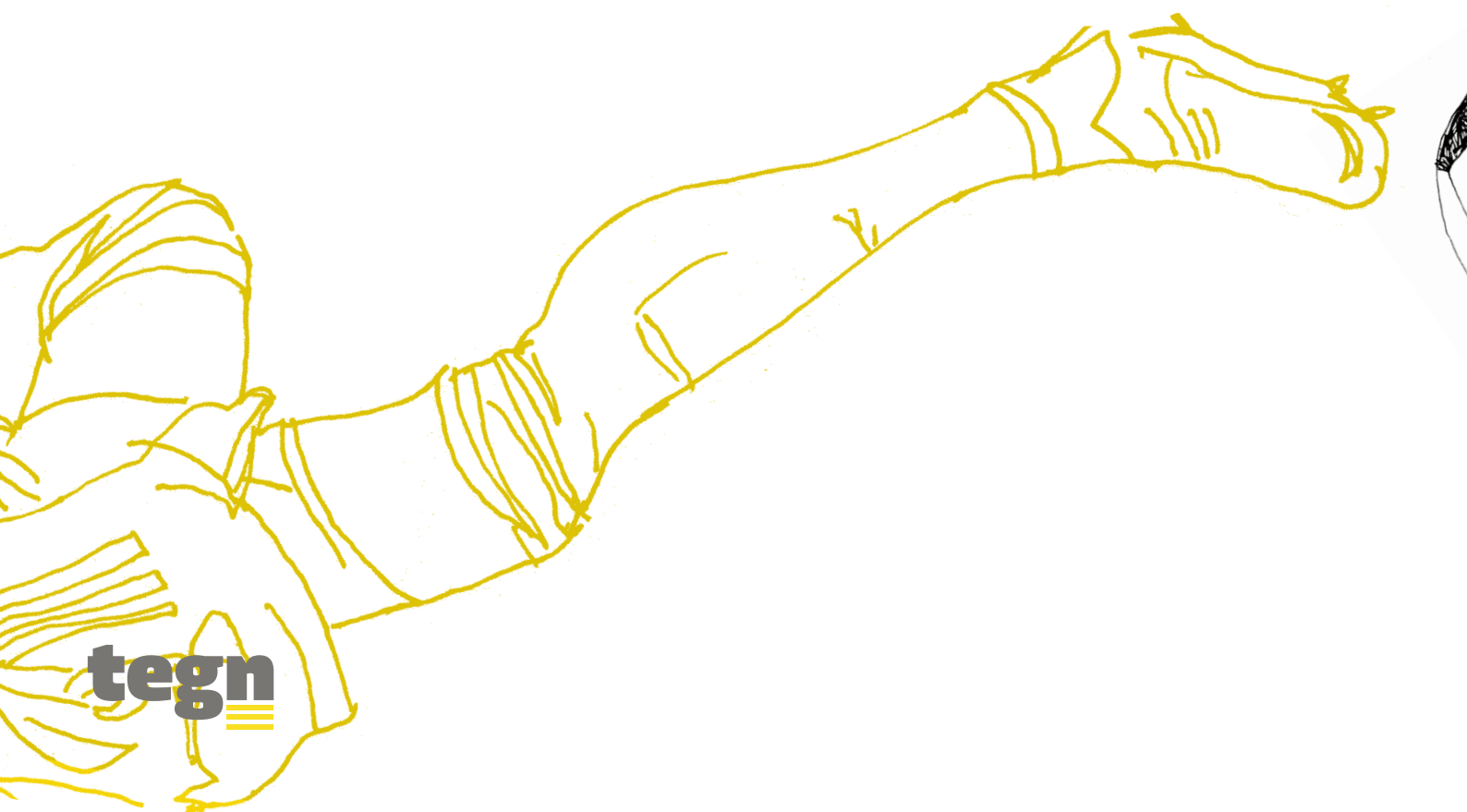
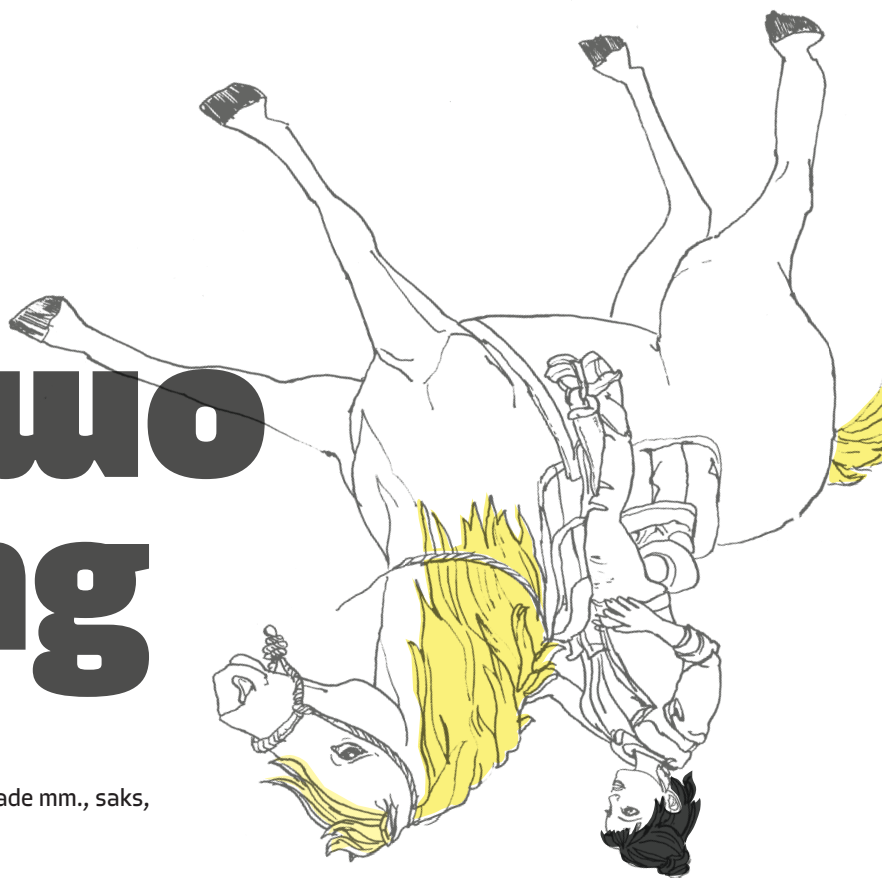

blindtegning

MATERIALER: Billeder fra reklamer, tegneserier, dameblade mm., saks, karduspapir i A4 og blyanter.

TIDSRAMME: 45 min.

PROCES: Klip et billede ud af fx et blad. Vend det på hovedet og tegn efter det. Se på stregerne og mellemrummene i billedet – og koncentrer dig om dem. Glem, hvad billedet ligner. Følg stregerne som i en blindtegning. Vend til sidst billedet om og se, hvordan det ser ud. Tegningen kan også farvelægges.

Omvendt tegning gør det lettere for dig at stole på det, dine øjne ser. Metoden er også god, fordi du ikke så nemt kan kontrollere og kritisere din tegning, mens du tegner. Det er først, når du er færdig og vender din tegning om til sidst, du kan vurdere den.

14

15

halve selvportrætter

MATERIALER: Spejl, foto, hvidt karduspapir i A3 eller A4, blyanter i forskellige hårdheder.

TIDSRAMME: 2 timer.

PROCES: Start med en blindtegning som forøvelse (ca. 4 min.) til dit selvportræt.

Tag et foto af dig selv. Print det ud og klip det midt over. Lim det på et stykke karduspapir og tegn nu den anden halvdel. Se i spejlet, hvordan du ser ud. Den printede halvdel gør arbejdet lettere i forhold til at få dimensionerne korrekte, og det gør omfanget af et selvportræt væsentlig kortere. Læg mærke til ansigtets skygger og belyste områder – se, hvor der er lyse og mørke områder i ansigtet.

16

17

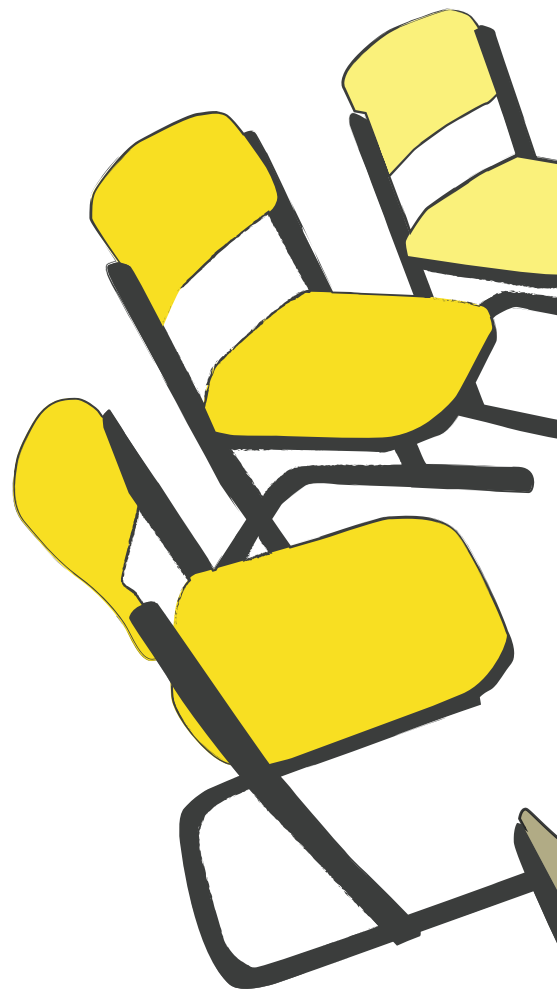
fælles portrætter

MATERIALER: Blyanter, karduspapir i A4, tegneunderlag, (intet viskelæder), kunst-historiske portrætter.

TIDSRAMME: 1-2 timer.

PROCES: Tal sammen om ansigtets proportioner: hvordan tager ansigtet sig ud set forfra, i profil og trekvartprofil? Sæt jer i en halvcirkel eller en cirkel over for hinanden med tegnepapir, blyant og tegneunderlag. Den inderste kreds er modeller – de andre tegner. Skift midtvejs i lektionen, så alle får tegnet, og alle bliver model.

Tegn i 5-8 min. og ryk videre til den næste plads i kredsen, mens du lader dit papir blive på pladsen. Du skal nå at tegne på alle portrætterne. Formålet er at rette på det, der allerede er tegnet, tilføje eller markere noget eksisterende. Ret og kig – og tegn videre. Du skal kigge mere på modellen end på papiret. Hæng til sidst tegningerne op og se på forskelle og ligheder mellem tegning og model.

Forberedelse til tegneforløbet kunne være en omvisning om portrætter på ARoS eller at kigge på portrætter i bøger eller på internettet.

18

19

Princippet i en fællestegning er, at man tegner videre på hinandens tegninger. Det kan være en overvindelse at rette på andres tegninger og at se andre rette på din egen. Men ved at skifte position og arbejde videre på noget, der allerede er sat i gang, får du indsigt i, hvordan andre tegner, og du ændrer synsvinkel undervejs og lærer derigennem nye teknikker:

blind- portrætter

MATERIALER: Sort filtpen, flydende sort tusch, spejl, pensler, akvarelpapir, små bægge eller plastpaletter, glas med skyllevand, papkasse eller en paptallerken.

TIDSRAMME: 2-8 timer.

INSPIRATION: Billedkunstner og grafisk designer Tine Kaag Raun.

PROCES: Sørg for, at du ikke kan se dit papir. Læg det ind i en papkasse med tre sider eller stik toppen af din pen gennem en lille rund paptallerken. Kig på dig selv i spejlet og forestil dig, at din pen følger en lillebitte myre, der kravler langsomt rundt langs konturerne i dit ansigt. Tegn også dit hår og din hals. Brug 2-10 min på hver tegning. Hvordan føles det at tegne sådan? Tegner du på en anden måde, end du plejer?

Fotokopier en af dine tegninger over på akvarelpapir – forstør den eventuelt. Nu skal du male på kopierne af din tegning med flydende tusch. Gør det på så mange forskellige måder, som du kan finde på. Prøv fx at male vand på papiret, inden du maler med tusch. Eller prøv at farvelægge forskellige områder af tegningen med akvarelfarve. Du kan også prøve, hvordan det føles at male med en meget tør pensel.

Blindtegning giver dig frihed til at stole på det, du ser, og frihed til at tegne uden at vurdere din tegning.

20

21

Det er rigtig godt, hvis du kan være stille, mens du tegner blindtegning. Det er også godt, hvis du prøver at glemme, hvad det er, du tegner.

abstrakte portrætter

MATERIALER: A4-papir, blyant, farveblyant, akrylmaling, beholder til maling, vand, pensel eller Caran d'Ache Neocolor II og farvekopier af Egill Jacobsens portrætmasker.

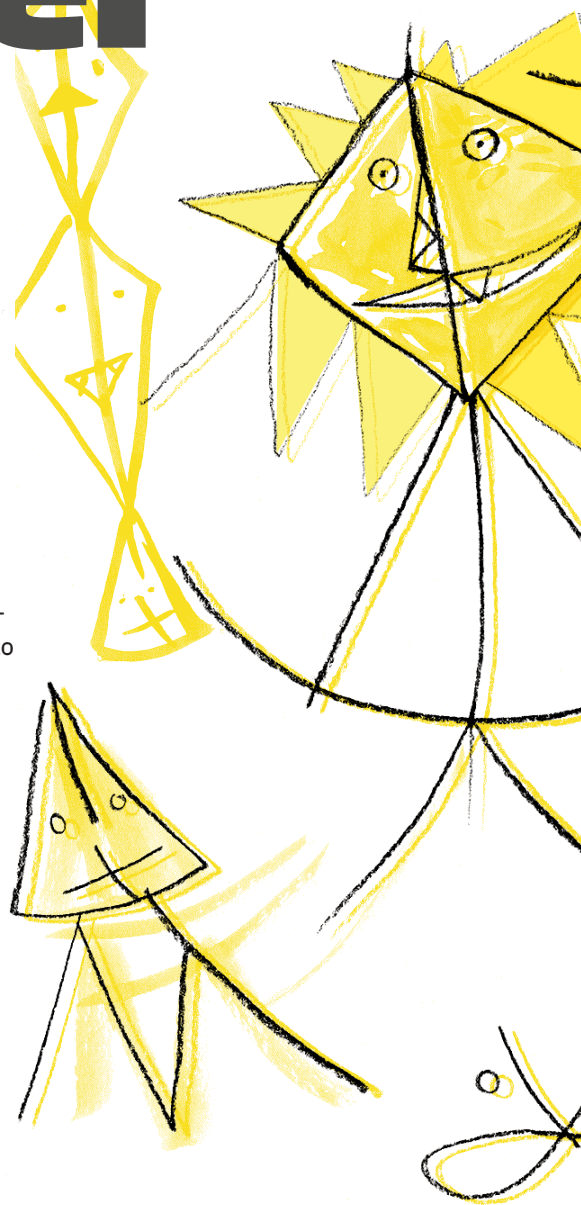
TIDSRAMME: 4-6 timer.

INSPIRATION: Billedkunstner Egill Jacobsen.

PROCES: Kig på en fotokopi af en af Egill Jacobsens portrætmasker. På et stykke A4-papir skal du nu tegne omridset af og stregerne i masken op med en farveblyant. Dernæst ser du på det oprindelige maleris valør* og farver. Bland farverne og se, om du kan ramme de samme farver med alle de små nuancer, der er.

Lav et selvportræt og omform det til et maskeportræt. Hvordan kan dit oprindelige portræt ændres og forvrænges? Tegn først op med en blyant, dernæst med en farveblyant og farvelæg til sidst. Sæt den første Egill Jakobsen fotokopi op og hæng dine egne to tegninger ved siden af. Det er spændende at se forskelle, ligheder og udvikling gennem de tre-fire billeder.

*Valør er et mål for, hvor en given farve befinder sig mellem lys og mørke.

Egill Jacobsen var en dansk kunstmaler og professor, der levede fra 1910-1998. Egills inspiration til maskeportrætterne kom fra en rejse til Paris i 1930'erne, hvor han mødte Picasso.

22

23

Mødet med Picasso og hans værker gjorde så stort indtryk på Egill, at det helt ændrede hans måde at tegne og male på. Find links til inspiration på boernekekulturaarhus.dk/tegn

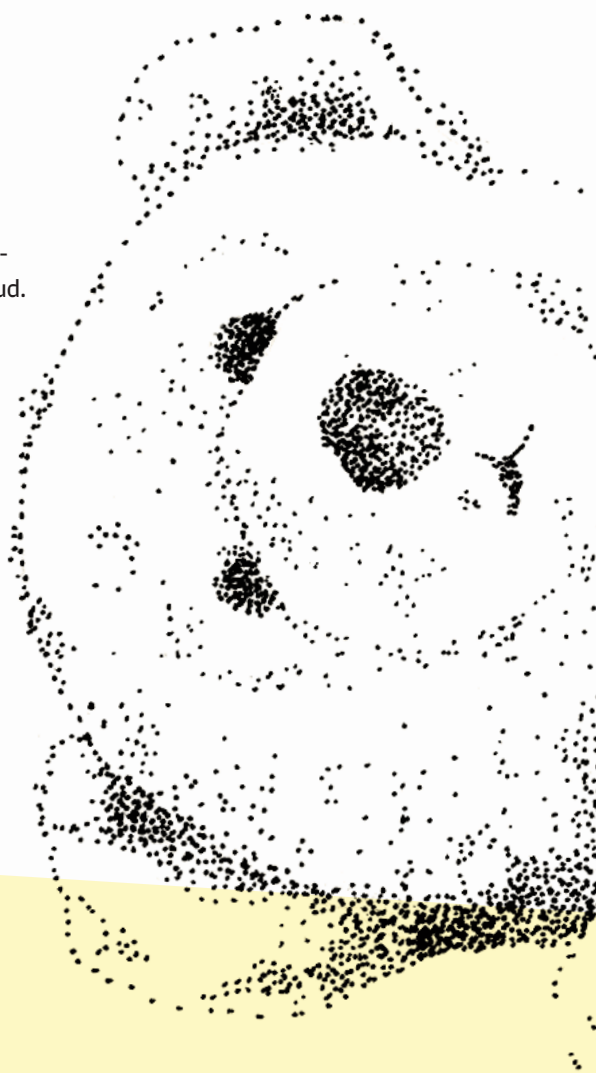
prik billeder

MATERIALER: Sorte tuscher i tre tykkelser: 0,5, 1,0 og 1,5 mm. Karduspapir i A4, en bamse eller et babybillede – gerne i sort/hvid.

TIDSRAMME: 1,5-2 timer.

PROCES: Tegn et portræt eller en bamse. Eksperimentér med at tegne med prikker, så det minder om et foto med pixeleringer. Kig på sort/hvide billeder og læg mærke til pixeleringerne her. Find en bamse eller et babybillede. Lav det sort/hvidt ved at fotokopiere det, eller tag et billede med mobiltelefonen, rediger det til sort/hvid og print det ud.

Når du skal tegne prik-billeder, må du kun lave prikker, og du må kun bruge de sorte tuscher i tre forskellige tykkelser. Start med den tyndeste tusch. Lad nogle steder forblive helt hvide, og lad prikkerne stå helt tæt andre steder, så billedet her fremstår næsten sort.

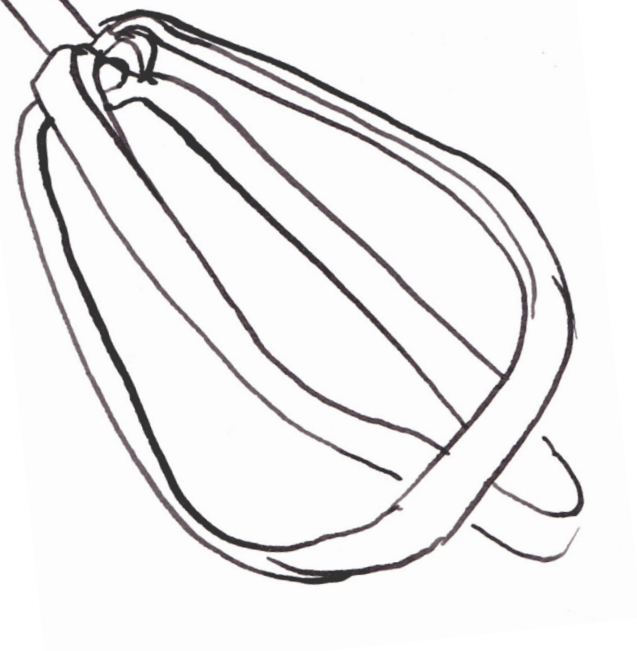
Ekstra opgave: Gå på opdagelse i kunsthistorien, som er fyldt med inden- og udenlandske kunstnere, der tegner med prikker.

24

25

Du kan fx se på Kenojuak Ashevaks tegninger eller aboriginal kunst og lave priktegninger som dem med Poscatusher. Find links til inspiration på boernekulturnaarhus.dk/tegn

tegn hverdagsting

MATERIALER: Tuscher, blyant, kardus- eller akvarelpapir, pensel, akvarelmaling, køkkenredskaber eller frugt og grønt.

TIDSRAMME: 1-4 timer.

INSPIRATION: Billedkunstner og grafisk designer Tine Kaag Raun.

PROCES: Gå på opdagelse i skabe, skuffer og køleskab. Bliv inspireret af hverdagens genstande og brug det i billedarbejdet. Medbring eller tag billeder af køkkenmaskiner, køkkenværktøj, tagtøj eller kopper. Du kan også bruge frugt og grønt evt. skåret i både eller skiver.

Zoom ind og tegn et udpluk af genstanden eller gentag objektet fra mange vinkler.

Brug en scanner eller kopimaskine til at sample flere forskellige tegninger af samme objekt. Prøv også at farvelægge med dine print med akvarel eller lignende.

pind den

MATERIALER: Malepinde, grillpinde, ispinde, enden af en pensel, akvarelpapir eller karduspapir, flydende akvarel eller Indian Ink, fjer, frugt og grønt.

TIDSRAMME: 1 time.

INSPIRATION: Billedkunstnerne Tine Kaag Raun og Lis Wuisman.

PROCES: Find en frugt, grøntsag eller fjer frem. (Tre-fire personer kan deles om samme genstand.) Læg et lille udvalg af de alternative tegneredskaber frem. Nu kan du eksperimentere med at tegne med de forskellige redskaber og flydende blæk eller akvarel. Prøv først at tegne med det tyndeste af træredskaberne og dernæst med et tykkere.

Lad farverne flyde ud og se, hvad tilfældighederne også kan gøre ved tegningen. Du kan evt. lægge slagskygger på i anden farve.

28

29

model- tegning

KONTURTEGNING

MATERIALER: Karduspapir i A4, kul, blyant 4B eller 6B, evt. tegneplade (Viskelæder er forbudt).

VARIGHED: 4-6 min. Gentag flere gange med en ny model.

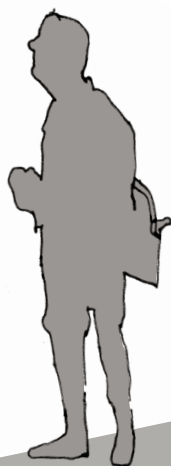
PROCES: En person løber ind i midten af rummet og stiller sig som model. De andre sidder rundt omkring modellen. Tegn hurtigt personen. Hvordan står personen, og hvilke proportioner har kroppen? Fang proportionerne i din tegning. Kig hovedsageligt på personen og ikke på papiret. Glem detaljerne. Du skal fange helheden af kroppens konturer.

BEVÆGELSESTEGNING

MATERIALER: Karduspapir i A4, kul, blyant 4B eller 6B, evt. tegneplade (Viskelæder er forbudt).

VARIGHED: ca. 4 min. Gentag flere gange med en ny model.

PROCES: Modellen bevæger sig langsomt fra én stilling til en anden, og til en tredje. Det går stærkt, når du skal tegne. Du skal tegne med mange streger for at fange bevægelsen – tegn de tre bevægelser oven i hinanden. Tegn kroppens vridninger, bøjning og stræk af arme og ben og vægtforskydning fra det ene ben til det næste. Sæt hastigheden op og lav 10-30 sekunders tegninger, hvor du indfanger essensen af bevægelsen med en streg – ligesom ved blindtegning bare med høj hastighed.

Det kan være svært at få proportionerne på plads, men her er nogle huskeregler, som kan hjælpe dig:

30

31

Tænk på, at midten af et voksent menneske er skridtet, og midten af et barn er navlen.

Husk at hovedet på et voksent menneske er meget lille: ca. en ottendedel af hele højden.

Hænder og arme på et menneske går til ca. midt på låret, og hvis en arm eller et ben er bøjet, ser det meget kortere ud end resten af kroppens proportioner.

model- tegning

MODELLERET TEGNING:

MATERIALER: Brug kul til denne øvelse.

VARIGHED: 5-10 min. Gentag flere gange med en ny model.

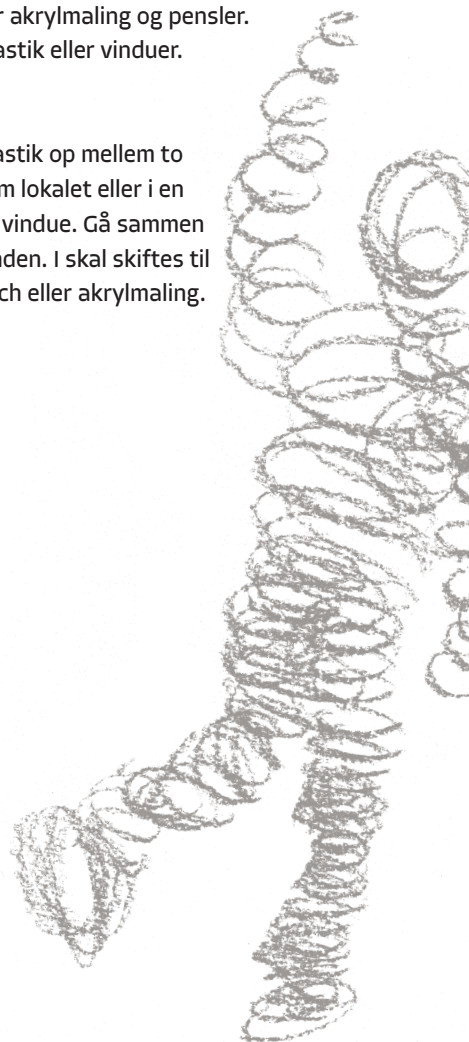
PROCES: Forestil dig, at du skal modellere tegningen som ler. Der skal skabes form og rundinger på modellen. Prøv hele tiden at udfylde det, der er inde i kroppen med runde bevægelser. Lav ekstra streger eller mørke under arme, knæ og kanter på kroppen. Stregerne skal være mørkest, der hvor kroppen er længst fra dig, og lysest hvor den er tættest på dig. Øvelserne kan også laves med ler eller ostevoks og blomsterpinde.

FANG LINJERNE

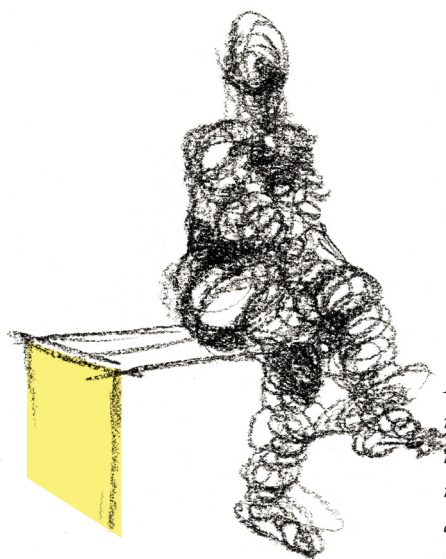
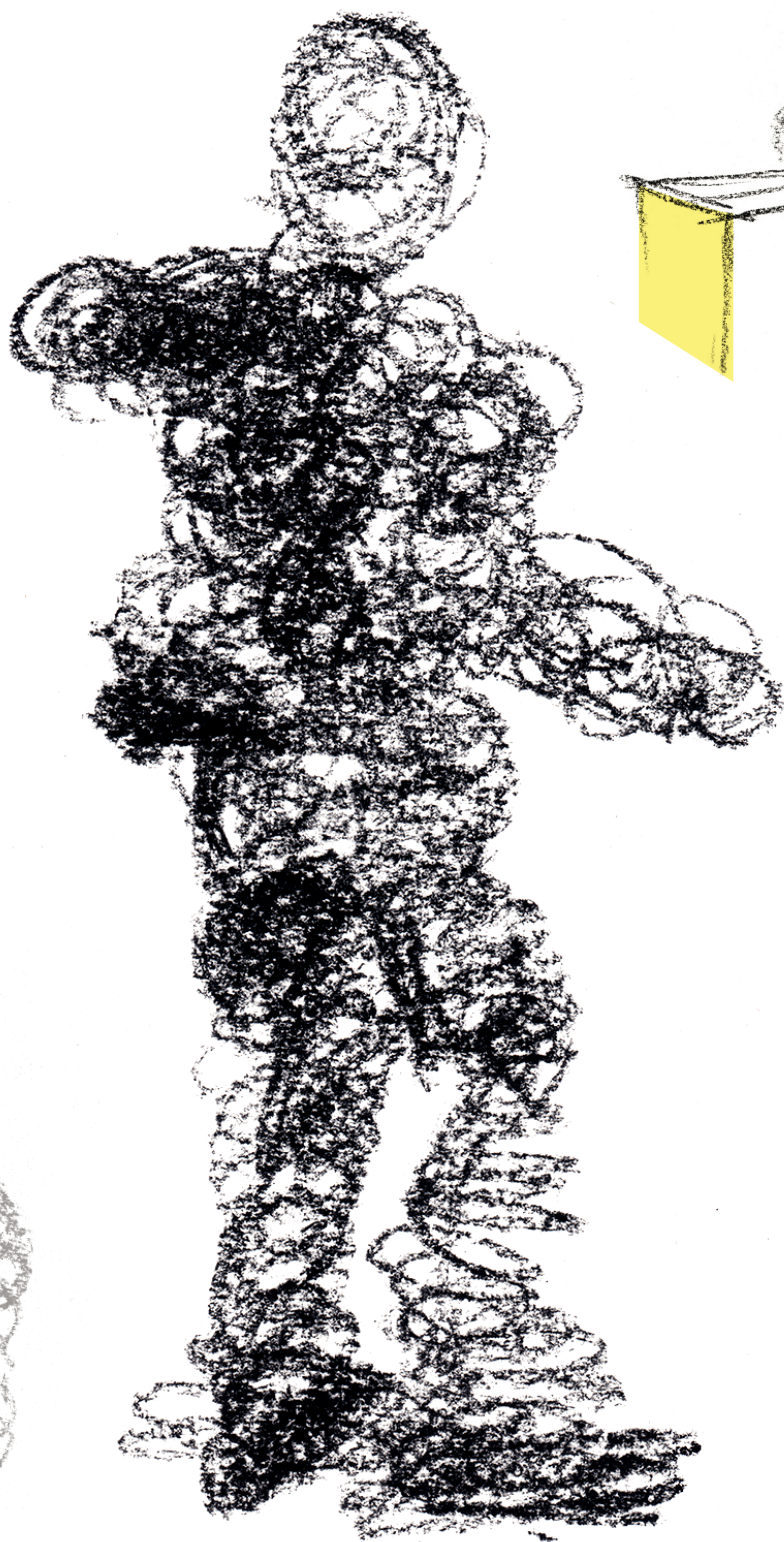
MATERIALER: Poscatusch eller akrylmaling og pensler. Plastikchartek, gennemsigtigt plastik eller vinduer.

VARIGHED: 30 min.

PROCES: Sæt gennemsigtigt plastik op mellem to stolper udenfor, på tværs igennem lokalet eller i en dørramme. Du kan også bruge et vindue. Gå sammen i grupper og stil jer over for hinanden. I skal skiftes til at tegne hinanden med Poscatusch eller akrylmaling. Følg kroppens kontur.

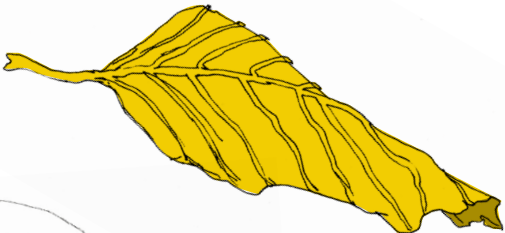

*Du kan også prøve at tegne kontu-
rerne af ansigtet på et plastikchar-
tek. Fokuser på det, som du skal teg-
ne og gengiv det, så du tegner det,
du ser.*

32

33

natur- skildringer

MATERIALER: Kul, blyanter, karduspapir i A4 og tegneplade.

TIDSRAMME: 1-4 timer.

PROCES: Processen i denne øvelse tager udgangspunkt i et træ. Du kan bruge den samme metode på andre objekter. At tegne et træ kan deles op i fem punkter:

1. KOMPOSITION: Tegn et træ. Bestem dig for, hvad du vil have med. Udelad resten og forenkling på den måde din proces. Tegn omridset løst op og udfyld hele billedfladen. Er proportionerne nogenlunde i orden?

2. FLADER: Tænk på træets mindre grene med blade som sammenhængende flader eller puder. Tegn fladerne ind. Hvordan hænger de sammen? Nogle er foran de andre. Man må gerne lade stregen stå åben flere steder, så bliver tegningen mere spændende.

3. LINJER OG MELLEMRUM: Tegn træernes grene som linjer og brug din blyant til at se, om linjerne hælder rigtigt. Øv dig i at skabe mellemrum i billedet. Hvis du markerer hullerne/mellemrummene, så træder træet tydeligere frem.

34

35

natur- skildringer

4. MØNSTRE: Find et mønster fra træets løv, som du kan gentage og variere. Det giver en fornemmelse for træets struktur og form, og det fortæller, om det er et bøgetræ eller en fyr. Du skal ikke udfylde alle områder i træet. Det gør vi automatisk selv i hovedet, og det gør billedet mere interessant.

5. DYBDE MED LYS OG SKYGGE: For at vi får dybde i træet, skal vi skabe illusion med lys og skygge. De forreste grene skal sikkert være lysere end de bagerste. Lyset kommer i naturen fra oven, så grenene er lysest ovenpå og mørkest nedenunder – og de skal tegnes helt sorte nogle steder. Det samme gør sig gældende med træstammen. Lad stammen være mørkest i siderne.

Naturen omkring os udgør et udtømmeligt lager af motiver: blade, træer, grene, rødder, blomster,

36

37

tang, muslinger, svampe, landskaber eller dyr. De mere medgørlige plastikdyr og udstoppede dyr er også fantastiske at tegne.

tape- grafitti

MATERIALER: To ruller sort isoleringstape eller hvid malertape pr. person. Tegnekul, sorte permanente tuscher i forskellige størrelser. Tegnepapir i A3 eller ruller med hvidt tegnepapir og sakse.

TIDSRAMME: 1,5 -2 timer.

INSPIRATION: Billedkunstner Lis Wuisman.

PROCES: Start med at se på blade eller blomster, der lægges på bordet, og lav tre tegne-øvelser:

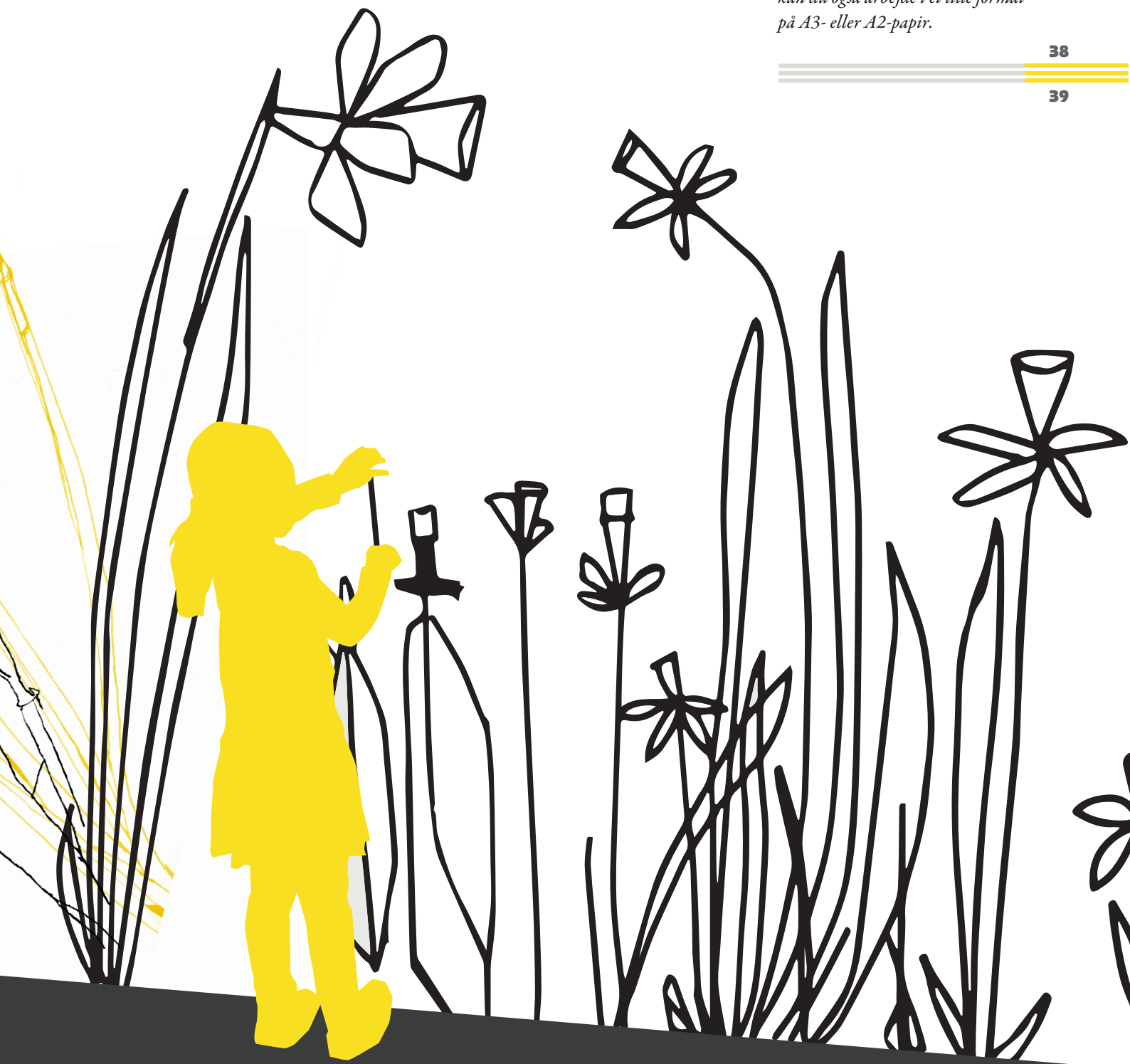
1. Blindtegning med den tynde tusch: Tegn tre forskellige blade. Lad tuschen køre flere gange rundt langs konturen. Markér også bladets ribber.
2. Tegn et stort blad med kul. Arbejd med strukturen i bladet, så hele formen bliver fyldt ud.
3. Arbejd i grupper på tre eller individuelt. Nu skal der tegnes med tape. Se på iagttagelsestegningerne (øvelse 1 og 2) og få formen ind i tape-tegningerne. Tapen kan klippes i 40-60 cm stykker og gøres klar ved lærredet (væggen/gulvet). Senere kan det klippes i mindre stykker i bredden eller længden. Tegn med sort tape på en lys flade eller med hvid malertape, på en mørk flade. Tegn stort med tape – gerne i samme højde som et menneske – enten på væggen, gulvet, døren eller på store ruller papir.

*Hvis ikke du har store ruller papir,
kan du også arbejde i et lille format
på A3- eller A2-papir.*

38

39

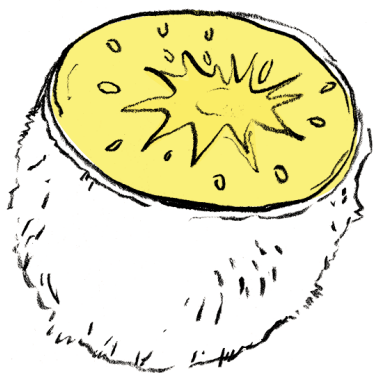

tegn din frokost

MATERIALER: Blyant og papir.

TIDSRAMME: 20 min.

PROCES: Hvad fik du at spise i dag til frokost? Var der agurk på dit rugbrød eller ærter i din salat? Prøv at huske detaljerne. Lad tegningen fylde hele papiret og eksperimentér med din streg. Lad den nogle steder være tyk og andre steder tynd. Du kan også lade strengen helt forsvinde nogle steder. Ved at variere strengen bliver en tegning ofte mere interessant at se på.

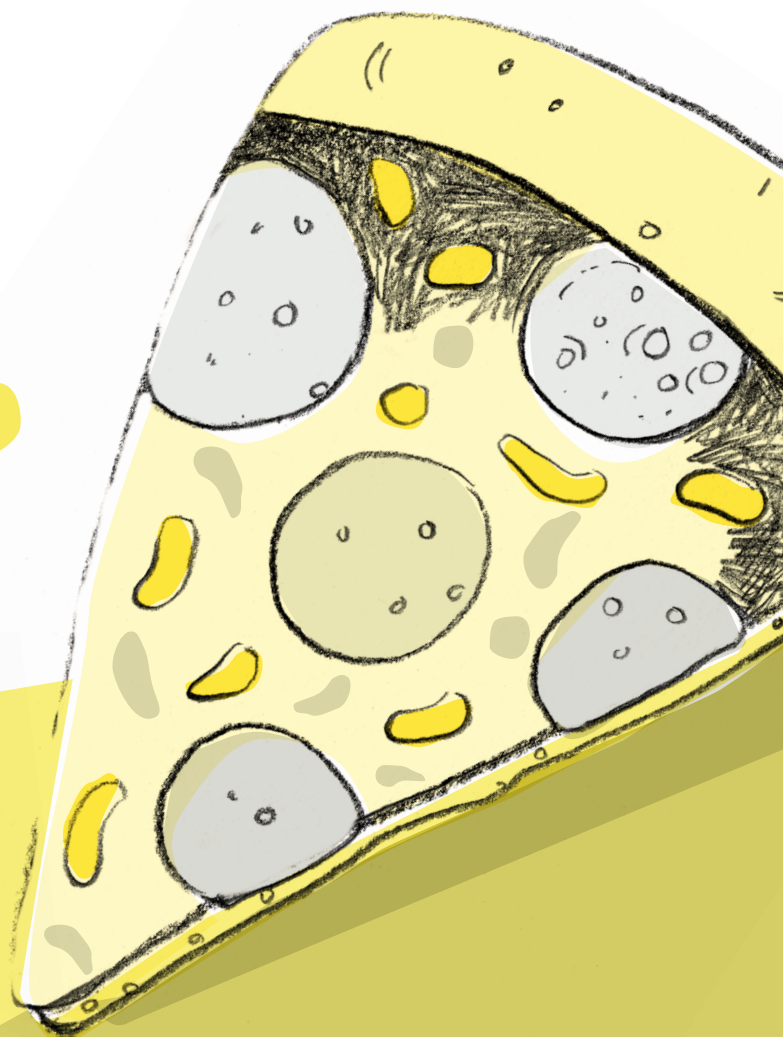

Denne øvelse kan man også arbejde med i andre materialer fx pap-mache, træ, stof eller ler.

40

41

sten- æderen

MATERIALER: Tuscher og papir.

TIDSRAMME: 40 min.

INSPIRATION: Billedkunstlærer Doris Lynggaard.

PROCES: Har du nogensinde hørt om stenæderne?

De bor imellem stenene og kommer kun frem om natten, hvor de æder og sluger sten. De efterlader fodafttryk i duggen og på stenene, men hvordan ser de ud? Forestil dig, hvordan stenæderen, der bor imellem stenene uden for din dør, ser ud. Digt videre på historien om stenæderne og tegn fantasidyr, der spiser store sten. Dyret og stenene kan have alle mulige former – store og små, tykke og tynde. Fyld alle formerne ud med mønstre over det hele som en slags Mandala.

Man kan også tegne og ridse ind i plader af ler eller i købte, læderhårde tallerkner fx fra Sorring Lervarer.

42

43

Det kan blive et utrolig spændende resultat med sort begitning nede i stregerne eller farvede begitninger malet oven på med plastkanyler.

har du nogensinde set?

MATERIALER: En gennemsigtig akrylplade eller et plastikchartek og farvede tuscher.

TIDSRAMME: 45 min.

PROCES: Tag en akrylplade eller et plastikchartek og tegn en tilføjelse til virkeligheden. Det kan fx være en regnbue, brandhane, trappe, rutsjebane, luftballon, cykel, elefant eller en person. Prøv at løfte tegningen op og se, hvor sjovt det ser ud i klasselokalet, på fodboldbanen, på stranden, i skoven eller i gågaden.

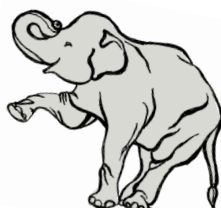

44

45

Tag et billede af din tegning med tilføjelsen sammen med baggrunden og upload det til instagram eller facebook med #tegnaarhus

Foto: Per Ryolf, Aarhus Kommune

tegn med kaffe

MATERIALE: Kold kaffe, vand, pensel, vatpind eller svamp og papir, fx karduspapir i hvid A4, en sort tusch i str. 0,7 samt billeder af dyr.

TIDSRAMME: 30 min.

INSPIRATION: Billedkunstner Ole Grøn.

PROCES: Duft til kaffen. Nu skal du i gang. Dyp enten vatpind eller pensel i kaffen og tegn billeder af dyr med kaffen, og tegn efterfølgende konturstregen rundt om dyrene med en sort tusch. Du kan også forsøge at dyppe svampen i kaffen og sætte tilfældige plamager på papiret. Når plamagerne er tørre, skal I finde dyr i pletterne og tegne dem op.

Du kan også prøve at tegne med flydende akvarel og isterninger eller kakaopulver rørt op i vand. Hvad kan du ellers finde på? Kan du tegne med rødbedesaft eller en frugt?

46

47

Se Ole Grøns video 'Tegn med kaffe' samt en video om hvordan Ole Grøn blev ved med at tegne på boernekekulturaarhus.dk/krea-der-hjemme

byen

MATERIALER: Sort karduspapir, Caran d'Ache-farver, farveprints af Hundertwasser i A3-format.

TIDSRAMME: 2-3 timer.

INSPIRATION: Friedensreich Hundertwasser

PROCES: Find eksempler på kunstneren Hundertwassers huse i bøger eller på internettet. Lav et print eller en fotokopi i farver som inspiration. Nu skal du selv tegne hans organiske huse. Se, hvor der er streger, prikker og sorte huller. Tegn med en blå, hvid eller rød farve. Når stregerne er tegnet op, udfylder du tegningen med farve, men læg mærke til, at der er mange streger i Hundertwassers billeder, og nogle steder farvelægger han med stregerne. Gå nu en tur ud i byen og find et hus, som du vil tegne som et Hundertwasser hus. Tegn det med farveblyanter og lav det om til et hus med skæve streger og vilde farver – tilføj tårne, kupler og andre nye dele til huset. Måske synes du, at der skal træer på taget eller græs ved vinduet?

Friedensreich Hundertwasser (1928-2000) var en østrigsk billedkunstner og professor, som havde en meget karakteristisk og farverig stil.

48

49

Han er bedst kendt for sin avantgardekunst og arkitektur som fx Hundertwasserhaus i Wien. Hans livsfilosofi var baseret på et harmonisk, grønt samspil mellem natur og mennesker, og det kan man tydeligt se i hans værker. Find links til inspirationsbilleder på boernekulturnaarhus.dk/tegn

få besøg af en kunstner

Hvis du har fået lyst til at få besøg af en kunstner til halv pris, så kontakt kunstnerne herunder. Der er mulighed for at få halvdelen af kunstnerens honorar dækket af Børnekulturhuset, hvis kunstneren skal lave et projekt med din klasse. Puljen 'Hel kunstner til halv pris' kan søges af skoler og dagtilbud. Find yderligere information på boernekulturarhus.dk/stoette

Formålet med ordningen er at give børn mulighed for at engagere sig i æstetisk-kreative processer under vejledning af professionelle kunstnere samt at udvikle samarbejdet imellem de kunstneriske/kulturelle og de pædagogiske fagområder.

SÅDAN FUNGERER ORDNINGEN

- Børnekulturhuset dækker 50% af lønudgifterne til ansættelse af en kunstner/kunstpædagog i den pågældende institution/skole i projektperioden.
- Institutionen/skolen bidrager selv med et beløb svarende til støttebeløbet fra Børnekulturhuset.
- Er projektet afhængigt af støtten for gennemførelse, bør ansøgningen sendes i god tid.

FIND MERE INSPIRATION**KUNSTKIKKERT**

Lad børn og voksne opleve kunsten tæt på – i hjemmевante omgivelser. På Børnekulturhusets kunstkikkert.dk finder du konkrete kunstforløb og I får dækket 50% af kunstnerens honorar. Læs mere på kunstkikkert.dk

KUNSTNERKATALOG

Du kan også kontakte en kunstner fra Børnekulturhusets kunstnerkatalog, som løbende opdateres, og aftale et skræddersyet forløb. Hertil kan du søge puljen 'Hel kunstner til halv pris'.

Find kunstnerkataloget her: boernekulturaarhus.dk/kunstnersamarbejde

ULF I AARHUS

Du kan også finde kunstforløb fra byens kunst- og kulturinstitutioner på ulfiaarhus.dk

KUNSTNERE FRA DETTE KATALOG:**TINE KAAG RAUN**

Tlf.: 29 13 11 94
Mail: mail@tinekaagraun.dk
tinekaagraun.dk

OLE GRØN

Tlf.: 21 75 55 88
Mail: Email@olegroen.dk
olegroen.dk

LIS WUISMAN JØRGENSEN

Tlf.: 61 35 41 61
Mail: lis.parchment@gmail.com

AARHUS BILLED- OG MEDIESKOLE

I Aarhus Billed- og Medieskole er tegning en grunddisciplin både i de fordybende forløb som 'grundhold i billedkunst' for de yngste fritidselever og på det Billedkunstneriske Grundkursus (BGK) for unge, videregående elever. Derudover underviser skolen i en række tegnetilbud for skoleklasser samt workshops for lærere og pædagoger.

- Tegning på skemaet, 3.-9. klassetrin (skoletjeneste)
- Kunst og matematik, 1.-7. klassetrin (skoletjeneste)
- Kulturintroforløb for modtageklasser (skoletjeneste)
- Grundhold i billedkunst, 2.-9. klassetrin (fritidshold)
- Tegneserie, 2. klasse og op (fritidshold)
- Tegning, 7. klasse og op (fritidshold)
- Croquis-tegning, 14-23 år (fritidshold)
- Tegnелørdag, fra 6 år med en voksen (weekendhold)
- Vi tegner på Naturhistorisk Museum, fra 7 år med en voksen (weekendhold)
- Vi tegner på Antikmuseet, fra 9 år og op (feriehold)

Vi tegner til vi segner-events:

I forbindelse med events og begivenheder rykker Kunstcamperen – skolens mobile værksted – ud og skaber tegneworkshops.

BGK

Det Billedkunstneriske Grundkursus (BGK) er et 3-årigt fordybende forløb for unge ml. 16-25 år med særlig interesse for kunst.

Praktiske oplysninger

Aarhus Billed- og Medieskole underviser årligt omkring 2.500 børn og unge dels på skoleforløb og dels på fritidsforløb. Skolen bor på den gamle Brobjergskole i hjertet af Aarhus med atelierer, værksteder og administration. Derudover har Billed- og Medieskolen fritidshold på en lang række skoler i Aarhus Kommune.

Find inspiration og information om booking af skoleforløb og tilmelding til fritidsforløb på aarhusbilledogmedieskole.dk

ULF I AARHUS
BØRNEKULTURHUSET I AARHUS

Valdemarsgade 1F

8000 Aarhus C

4185 6669 • info@boernekulturnaarhus.dk • boernekulturnaarhus.dk

Børnekulturhuset

